

ZAPPA

Et FILM-X BIO-materiale

Filmens handling

"Zappa" udspiller sig i begyndelsen af 1960'erne i en forstad til København. Filmens 14-årige hovedpersoner Bjørn, Mulle og Sten går i samme klasse, men kommer fra forskellige miljøer. Bjørn og Mulle er fra arbejderklassen og Sten er fra overklassen. Modsat i Bjørns og Muller hjem hersker der hos Sten materiel velstand men mangel på kærlighed og kontakt. Det kølige forhold mellem Stens forældre ender i skilsmisse. Som trøst og adspredelse har Sten rovfisken Zappa, som han fodrer med levende madding.

Drengene har en hule sammen og en bande, som Sten leder. Sten lokker Bjørn og Mulle ud i planlagt og eskalerende kriminalitet. Efter et blodigt opgør i drengenes klasseværelse, hvor Sten maser Muller kanarieflugt ihjel, afbryder Mulle kontakten til de to andre drenge.

Med alle kneb fastholder og intensiverer Sten venskabet til Bjørn. Den trængte og samvittighedsplagede Bjørn er ude af stand til at vriste sig fri af Stens jerngreb. I et uundgåeligt opgør knuser Bjørn Zappa med fodsålen, og i en desperat jagt slår Bjørn Sten ned med en jernstang. Her slutter filmen, dramatisk og åbent, såvel for de to drenge som for tilskueren.

Om filmen

Bille August debuterede som spillefilmsinstruktør med "Honningmåne" (1978). Derefter fulgte "Zappa" (1983) og "Tro, håb og kærlighed" (1984). Begge film bygger på romaner af Bjarne Reuter. Senere instruerede Bille August en række danske og internationale spillefilm som: "Pelle Erobreren" (1987), "Åndernes hus" (1993),

"Frøken Smillas fornemmelse for sne" (1997) og "Return to Sender" (2005).

Om "Zappa" har instruktøren sagt, at filmen for ham har været et forskningsprojekt i en forståelse af sin egen virkelighed og andre mennesker. At Bille August har lagt sin sjæl i projektet og brugt sine egne ungdomsoplevelser i såvel "Zappa" som "Tro, håb og kærlighed", ses i filmenes hjertegribende dramatik og æstetik.

Uafhængig af klassetilhørsforhold var 1960'erne et årti for nye udfoldelser og virkeliggørelse af individets drømme. Bille August skildrer en forældregeneration i begyndelsen af 1960'erne, som var optaget af indtjening og erhvervelse af materiale goder. I "Zappa" gør både Bjørns, Mulles og Stens forældre sig ind imellem umage med at forstå deres børn - uden dog helt at ville kontakten. Filmen beskæftiger sig med forældresvigt og mangel på omsorg, men også med venskab, brud og kærlighed. Således står tematikken i dag, mere end to årtier efter filmens debut, lige aktuel.

"Zappa" er en psykologisk film, der handler om barndommens sår. Sten udsættes for omsorgssvigt i hjemmet og frustrationerne omsættes til besiddertrang og ondskab. I et interview i "Politiken" kort efter filmens premiere udtalte Bille August: "Filmen handler ikke om fascisme på Hitlers niveau, men måske på et mikroplan, hvis begrebet har noget med angst og ensomhed at gøre. Forældrenes manglende kærlighed og omsorg kan være med til at udløse børnenes negative handlinger".

Følsomt, realistisk og humoristisk skildrer filmen drengenes avancerede magtkampe. En fremstilling af de skelsættende og udfordrende pubertetsår, hvor livet for alvor tager fat og udfolder sig på godt og ondt. Drengene befinder sig i en proces, hvor de er i færd med at definere sig selv og hinanden. Samtidig hvirvles de ind i handlingens store begivenheder, der tidligt i livet lader dem stifte bekendtskab med magt og afmagt, angst og udnyttelse. En svær og kompliceret læringsproces, der former og modner drengene.

Fascinationskraften i "Zappa" ligger bl.a. i filmens melankolske tone, hvor musikken som stemningsskabende element hjælper godt på vej. En stille og samtidig lydhør fortællestil med en stor detaljerigdom og symbolik. En film der er rost for at lade tilskueren komme tæt på personerne - som står vi på tomandshånd med dem.

Bille August fortsatte historien om Bjørn i filmen "Tro, håb og kærlighed" (1984), baseret på Bjarne Reuters roman "Når snerlen blomstrer".

Brug filmen i undervisningen

- Karakteriser Sten og hans familierelationer. Hvorfor har Sten behov for at kontrollere og beherske sine venner? Hvilken betydning spiller forholdene i hjemmet for Stens udvikling? Karakteriser Bjørn og Mulles roller i drengegruppen. Hvorfor reagerer de to drenge forskelligt på Stens dominans?
- Diskuter filmens titel "Zappa"? Hvorfor har filmen titel efter rovfisken? Hvorfor fascineres Sten af Zappa? Foretag en sammenligning mellem Sten og Zappa.
- Filmen beskæftiger sig med magt og afmagt. Ensomhed og fællesskab. Fortsæt selv oplystningen og diskuter filmens temaer.
- Vælg specifikke scener ud og se nærmere på, hvordan der i filmen skabes en stemning af uhygge og spænding - ved hjælp af lyssætning, klipning, kamerabevægelser og lyd. "Zappa" følger tre drenge i en periode af deres ungdom i begyndelsen af 1960'erne.
- Diskuter om de problemstillinger, ungdommen står overfor i filmen, også gør sig gældende i dag. Hvad har f.eks. ændret sig og hvordan?
- Filmen tegner et tidstypisk billede af det danske samfund i 1960'erne. Find eksempler på skildringen af tiden.
- Digt videre på filmens slutning. Overlever Sten Bjørns angreb i kælderens? Hvordan kommer Bjørns ungdom til at tegne sig? Hvilken rolle kommer Sten til

at spille i Bjørns liv fremover? Læs bogen og diskuter jeres oplevelse af bogen i forhold til jeres oplevelse af filmen. Skriv en filmanmeldelse og/eller en boganmeldelse.

Litteratur og links

"Arbejdsbog til Zappa" af Torben Weinreich, Forlaget Branner og Korch, 2001

"Filmbogen om Zappa" af Mogens Wolstrup, Forlaget Branner og Koch, 1985

Skaf filmen

Både "Zappa" og fortsættelsen "Tro, håb og kærlighed" kan skaffes til undervisningsbrug gennem Nordisk Film Vision: www.nordiskfilm-vision.dk / login: "institution".

Filmens Credits

Titel: Zappa

Danmark, 1983

Instruktion: Bille August

Manuskript: Bille August og Bjarne Reuter

Foto: Jan Weincke

Musik: Bo Holten

Medvirkende:

Bjørn: Adam Tønsberg

Mulle: Morten Hoff Sten: Peter Reichhardt

Bjørns mor: Lone Lindorff

Bjørns far: Arne Hansen

Henning, Bjørns lillebror: Thomas Nielsen

Stens mor: Solbjørg Højfeldt

Bjørns far: Bent Raahauge

Mulles mor: Inga Bjerre Bloch

Mulles far: Jens Okking

Kolofon

Dette undervisningsmateriale er skrevet af Hanne Probst. Redaktion: Liselotte Michelsen og Flemming Kaspersen. Kommentarer til dette materiale kan rettes til undervisning@dfi.dk

Top

Kontakt

Webkolofon

Sitemap